

Liikennejärjestelmän kehittäminen ja matkailualan tarpeet

Liikenne- ja viestintäministeriö 13.2.2024
Lakimies Kai Massa

Työtä ja hyvinvointia koko Suomeen • Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Toimintaympäristön muutos heikensi Suomen asemaa matkailumaana

- Suomi oli jo ennen koronapandemiaa ja Venäjän aloittamaa hyökkäyssotaa matkailussa heikoimmin menestyvä Pohjoismaa.
Pääsyyt:
  - 1. Suomi on saari, jonne ei pääse manner-Euroopasta henkilöautolla ilman laivamatkaa ja
  - 2. Suomi on Pohjoismaista heikoimmin tunnettu matkailumaana.
- Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa vei Suomen matkailualalta sen ainoat sijaintiin liittyvät kilpailutekijät.
  - Venäläisiä matkailijoita ei ole eikä tule pitkään aikaan. Venäjän ylilentokielto vähensi merkittävästi japanilaisten (62 prosenttia vähemmän) ja kiinalaisten (77 prosenttia vähemmän) matkailijoiden määrää. Noiden kolmen matkailijaryhmän osuus Suomen ulkomaisesta matkailutulosta oli 30 prosenttia ennen korona-aikaa. Itä-Suomi ja pääkaupunkiseutu kärsivät tästä eniten.
- Korvaavat kv. matkailijat pitää hakea erittäin kilpailuilta Euroopan, Pohjois-Amerikan ja Etelä-Aasian markkinoilta.

Liikennejärjestelmää kehitettävä matkailun tarpeet huomioiden

- **Kotimainen matkailukulutus 11 miljardia euroa ja ulkomainen matkailukulutus 5,3 miljardia euroa (vuosi 2019).**
  - Matkailun osuus kokonaisviennistä ennen koronapandemiaa oli 5,5 % ja palveluviennistä 17 %. Matkailu on palveluviennin kolmanneksi suurin toimiala ja matkailuviennin luomasta arvonnästä jää Suomeen enemmän kuin tavaraviennistä.
- **Liikennejärjestelmän – ja verkon ylläpitämisellä ja sen määrätietoisella kehittämisellä ja parantamisella on olennainen merkitys:**
  - Ulkomaalaisten Suomeen suuntautuvalla matkailulla (matkailuvientiä)
  - kotimaanmatkailulle ja
  - hyvästä saavutettavuudesta riippuvaisille Suomessa toimiville matkailu- ja ravintolayrityksille.

Lentoasemaverkoston kehittäminen

- **Suomen valtion tulee varmistaa luotettava näkymä pitkälle tulevaisuuteen Suomen lentoasematoimintojen järjestämismallista ja sen kehittämisestä.**
- Finavian pääosin ylläpitämä verkostomalli on Suomelle paras vaihtoehto lentoasematoimintojen järjestämiseksi.
- **Lentoliikenteen solmukohtana toimivan Helsinki-Vantaan lentokentän kilpailukyvystä huolehtiminen!**
- Lentoasemaverkostoon kuuluvat ja verkoston ulkopuoliset lentokentät ovat elintärkeitä matkailulle ja koko elinkeinoelämälle. **Riittävän kattava lentoasemaverkosto on maan sisäisen ja Suomen kansainvälisen saavutettavuuden kannalta elintärkeä.**
  - Suorien ympärivuotisten lentoyhteyksien ja saavutettavuuden kehittäminen on esimerkiksi Pohjois-Suomen matkailutoimialan tärkeimpiä tulevaisuuden painopistealueita.
  - Maakuntalentojen tukeminen budjettivaroilla turvaa lentoasemien – ja yhteyksien jatkumisen. Lentokentän lakkauttaminen merkitsisi vakavaa iskuja maakunnan elinkeinoelämälle ja erityisesti matkailualalle.

Maantieverkosta ja sen palvelutasosta pidettävä huolta

- Suomessa tavaraliikenteestä 86 % on tieliikennettä ja elinkeinoelämän kuljetukset keskittyvät pääteille. Henkilöliikenteestä tieliikenteen osuus on vielä suurempi, noin 90 %.
- **Hyvin kunnossa pidetty ja kattava tieverkosto on tärkeä matkailijoille ja matkailualalla toimiville yrityksille, jotka ovat riippuvaisia siitä, että kohteeseen pääsee turvallisesti ja riittävän nopeasti eri puolilta maata kaikkina vuodenaikoina.** Harvaan asutussa ja pitkien etäisyyksien maassa henkilöauto on monessa tapauksessa ainoa realistinen vaihtoehto matkustaa määränpähän kohtuullisilla kustannuksilla, vaivalla ja matka-ajalla.
- **Suurin osa kotimaanmatkailusta tehdään omalla autolla nyt ja tulevaisuudessa.** Myös ulkomaiset matkailijat tukeutuvat Suomessa matkaillessaan lentoasema- ja junaverkon lisäksi maantieverkkoon (henkilöautot, matkailuautot ja linja-autot)

Maantieverkosta ja sen palvelutasosta pidettävä huolta

- Myös alempiasteinen tieverkosto pidettävä kunnossa!
  - **Suomen vahvuus matkailumaana on luonnossa olevat nähtävyydet, elämykset ja aktiviteetit.** Nämä kohteet sijaitsevat usein etäällä kasvukeskuksista ja kaupungeista. **Näiden matkailukohteiden elinkelpoisuus ja kannattavuus riippuu hyvästä saavutettavuudesta autolla**
  - Suomalaisilla on paljon vapaa-ajan asuntoja muualla kuin vakituisella asuinpaikkakunnallaan. Tilastokeskuksen mukaan Suomessa on noin 512000 kesämökkiä. **Kesämökeille ajetaan pääteillä, alemman asteisella tieverkostolla ja yksityisteitä pitkin. Vapaa-ajan asukkailla on suuri merkitys useille paikkakunnille, jotka kärsivät suurista muuttotappioista.**

Maantieverkosta ja sen palvelutasosta pidettävä huolta

- **Liikenne sähköistyy hyvää vauhtia ja sähköauton käyttäjät tukeutuvat matkallaan julkiseen latausverkkoon.**
- Pika- ja suurteholatausverkosto kehittyy markkinaehtoisesti infratukien vauhdittamana oikeaan paikkaan ja tarvittavaan tekniikkaan perustuen.
  - Sähköisen liikenteen tilannekatsauksesta selviää, että **erityisesti suuritehoiset latauspisteet ovat lisääntyneet vuodessa** (Q3/2022 – Q3/2023) **yli 86 prosentilla** (lukumääräisesti yli tuhannella).
- Valtiolla on tieliikenteen päästökauppadirektiivin nojalla velvollisuus käyttää vuodesta 2027 lukien noin 500 m€ vuodessa direktiivissä mainittuihin käyttökohteisiin. Yksi hyväksyttävä kohde on latausverkon rakentamiseen annettavat investointituet.

Rautatieverkosto ja junayhteydet

- **Rautatieverkosto ja olemassa olevat junayhteydet eri puolille Suomea ovat tärkeitä Suomen eri alueiden ja paikkakuntien saavutettavuudelle, elinvoimaisuudelle ja matkailulle.**
- Valtion on rataverkon omistajana huolehdittava siitä, että **raiteet pidetään kunnossa, rataverkkoa käytetään eikä henkilöjunaliikenne kuihdu pois tietyiltä osuuksilta.**
  - Kaukoliikenne toimii pääosin markkinaehtoisesti mutta junayhteyksien turvaaminen vähemmän liikennöidyillä osuuksilla edellyttää valtion toimenpiteitä esimerkiksi ostoliikenteellä tai muilla instrumentein.
- **Autojunakaluston kapasiteettiin** tarvitaan lisäystä vastaamaan talvisesongin tarpeita.
- **Myös juna-asemien** siisteys, turvallisuus ja riittävät palvelut ovat matkailijoille tärkeitä.
- **Toimivat verkkoyhteydet** ovat tärkeitä junamatkustamisen viihtyvyydelle. Junien verkkoyhteyksiä tulee parantaa (investoinnit junakalustoon ja rataverkon tukiasemiin ja siirtoyhteyksiin).

Matkaketjujen kehittäminen

- Matkaketjuja tulee kehittää niin, että matka lähtöpisteestä saapumispaikkaan muodostaa eri liikkumisvälineitä yhdistämällä saumattoman ja helpon kokemuksen.
- Matkaketjuja tulee kehittää markkinaehtoisesti toimijoiden välisiin sopimuksiin perustuen.